

Եղեգնաձորի թիվ 2 հիմնական դպրոց

ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

ԹԵՄԱ՝

ԻՆՔՆՈՒՐՈՒՅՆ ԸՆԹԵՐՑԱՆՈՒԹՅԱՆ ԺԱՄԵՐԻ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ՄԵԹՈԴՆԵՐԸ

Ուսուցիչ՝ Ալիսա Ստեփանյան

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ՝

- ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ
- ԻՆՔՆՈՒՐՈՒՅՆ ԸՆԹԵՐՑԱՆՈՒԹՅԱՆ ԺԱՄԵՐԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ՄԵԹՈԴՆԵՐԸ
- ԽԱՂԸ ԸՆԹԵՐՑԱՆՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍ
- ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ
- ՕԳՏԱԳՈՐԾԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Ինչպե՞ս սովորեցնել գիրք կարդալ, որպեսզի երեխան սիրի գիրքը: Մանկական տարիքում կարդացած գիրքն ամբողջ կյանքում հիշվում է և ազդում մարդու մտավոր զարգացման վրա: Այս խնդիրը հատուկ նշանակություն է ստանում տարրական դպրոցում: Դասվարները գիտեն, թե երեխայի համար որքան դժվար է կարդալու տեխնիկային տիրապետելը, իսկ ավելի դժվար է, ձևավորել իսկական ընթերցող: Տառերի կապակցմամբ բառ կազմելը և կարդալը չի նշանակում դեռևս լինել ընթերցող: Գլխավորը ընթերցման կազմակերպումն է այնպես, որ այն խթանի անձի զարգացումը:

Զարգացած անձը մշտապես կարիք է զգում ընթերցանության:

Տարրական դպրոցում մեծ է ուսուցչի դերը աշակերտի մեջ ինքնուրույն ընթերցանության նկատմամբ սեր արթնացնելու գործում: Սակայն ուսուցիչն ինչպես երեխային օգնում է դառնալ ինքնուրույն ընթերցող, այնպես էլ կարող է կոտրել երեխայի հետաքրքրությունը ընթերցանության նկատմամբ (երեխային պարտադրելով):

Տվյալ թեմայի վերաբերյալ մայրենիի դասին հանձնարարված գրականություն ուսումնասիրելով՝ երեխան ինքնաբերաբար մտնում է ընթերցողական դաշտ և կապվում գրքին:

Ունկնդրման միջոցով աշակերտներն ընկալում են գրական տեքստը: Ունկնդրումը նպաստում է խոսքի, երևակայության և մտածողության զարգացմանը: Գրական ստեղծագործության միջոցով փոխանցվող դեպքերը հուզագայական վերաբերմունք են առաջացնում:

Գրական ունկնդրման դասերն նպաստում են սովորողների բառապաշարի հարստացմանը: Ձևավորում է կենդանիների, շրջապատող աշխարհի, բնության նկատմամբ հոգատար վերաբերմունք, կարդացածի վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու կարողություն: Նրանք պարզագույն պատկերացում են կազմում շրջակա աշխարհի մասին: Ծանոթանում են հասակակիցների կյանքին, նրանց խնդիրներին:

Ճիշտ ընտրված հեքիաթները, մանկական պատմվածքներն ու բանաստեղծությունները հետաքրքիր ու բովանդակալից կդարձնեն գրաճանաչության ընթացքը, կլրացնեն կարդալու և հաղորդակցվելու կարողությունների զարգացմանն ուղղված աշխատանքները, կլուսավորեն և կմարզեն երեխայի միտքը, կսովորեցնեն խոսել զեղեցիկ գրական հայերենով:

ԻՆՔՆՈՒՐՈՒՅՆ ԸՆԹԵՐՑԱՆՈՒԹՅԱՆ

ԺԱՄԵՐԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ՄԵԹՈԴՆԵՐԸ

Մարդու բազմակողմանի զարգացման հիմքը դրվում է կրտսեր դպրոցում: Տարրական դասարանների մայրենիի դասընթացում իրենց ուրույն տեղն են գրավում ինքնուրույն ընթերցանության դասաժամերը:

Կրտսեր դպրոցականների ինքնուրույն ընթերցանության դասաժամերի նպատակը գրքի, ընթերցանության նկատմամբ կայուն հետաքրքրության արթնացումն է և այդ ճանապարհով նրանց մեջ անձնային դրական որակների ձևավորումը:

Մեթոդապես ճիշտ և համակարգված ընթերցանության կազմակերպումը նպաստում է կրթադաստիարակչական մի շարք խնդիրների լուծմանը:

ԻՆՔՆՈՒՐՈՒՅՆ ԸՆԹԵՐՑԱՆՈՒԹՅԱՆ ԴԱՍԱԺԱՄԵՐԻ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԸ

- Ծանոթացնել սովորողներին մանկական գրականության նմուշներին, որոնք կարելի է ներառել ժամանակակից կրտսեր դպրոցականի ընթերցողական շրջանակի մեջ,
- հետաքրքրություն ձևավորել գրքի՝ որպես գիտելիքների աղբյուրի նկատմամբ, զարգացնել գիրք կարդալու ցանկություն և սովորություն,
- կատարելագործել սովորողների՝ գրքերն ինքնուրույն ընտրելու և ընթերցելու կարողությունները, այսինքն՝ ձևավորել ընթերցողական արդյունավետ գործունեություն,
- մշակել ընթերցողական մտահորիզոն և դաստիարակել դրական վերաբերմունք գրքի՝ որպես հասարակական արժեքի նկատմամբ:

ԻՆՔՆՈՒՐՈՒՅՆ ԸՆԹԵՐՑԱՆՈՒԹՅԱՆ ԴԱՍԱԺԱՄԵՐԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ՁԵՎԵՐԸ ԵՎ ՄԵԹՈԴՆԵՐԸ

Ինքնուրույն ընթերցանության դասաժամերի կազմակերպման ձևերը պետք է.

- Ջարգացնեն տրամաբանությունը, հնարամտությունը, կերպարային մտածողությունը,
- ըստ բարդության լինեն տարբեր մակարդակների,
- ունենան գործնական նշանակություն և միջառարկայական բովանդակություն,
- լինեն հետաքրքրաշարժ իրենց ձևով, բովանդակությամբ կամ լուծման միջոցներով,
- ունենան անսպասելի արդյունք:

Ինքնուրույն ընթերցանության դասերի անցկացման ոչ ստանդարտ ձևերը՝

- Դաս-հեքիաթ
- դաս-ցերեկույթ
- դաս-ճանապարհորդություն
- դաս-խաչբառ
- դաս-հանելուկ
- դաս-դիմանկար
- դաս-մրցույթ
- դաս-հանդիպում

Մինչ երեխային ինքնուրույն ընթերցանության համար գիրք առաջարկելը՝ անհրաժեշտ է նախապատրաստել նրան նոր գրքի շուրջ աշխատանքին, այսինքն՝ ստեղծել պայմաններ, որոնց ընթացքում կարթնանա ճանաչողական հետաքրքրություն, ինչն էլ կօգնի աշակերտին հաղթահարելու կարդալու տեխնիկայի հետ կապված դժվարությունները: Աշակերտի ընթերցանության համար նախատեսված ոչ ծավալուն ստեղծագործությունը պետք է հրապուրի երեխաներին և ընթերցելու ցանկություն առաջացնի:

Անձանոթ գրքի ինքնուրույն ընթերցանությունն առաջին դասարանցու համար այնքան բարդ աշխատանք է, որ առանց ուսուցչի ճիշտ մշակված օգնության, ոչ բոլոր աշակերտներն են ունակ՝ դրանք հաղթահարելու: Այս տարիքում երեխաները նախընտրում են ունկնդրել գեղարվեստական ստեղծագործությունը և ոչ թե ընթերցել: Հարկավոր է երեխաներին սովորեցնել հաղթահարել կարդալու հետ կապված դժվարությունները: Պետք է աշխատանքն այնպես կազմակերպել, որ աշակերտները հաճույք ստանան ինքնուրույն կերպով գրքին հաղորդակցվելիս:

Նոր գրքին ծանոթացումը կատարվում է հետևյալ ընթացքով. Երեխաները ուսումնասիրում են գրքի շապիկը, որոնում և գտնում են վերնագիրը, հեղինակի անուն, ազգանունը, թերթում են գիրքը: Աշակերտներից որևէ մեկը բարձրաձայն ընթերցում է գրքի սեղմագիրը: Այնուհետև երեխաներն արտահայտում են իրենց ենթադրությունները՝ գրքի բովանդակության մասին: Ուսուցիչը ցուցում է տալիս, թե այդ գրքից որ ստեղծագործությունն է անհրաժեշտ ընթերցել: Ընթերցելուց հետո անհրաժեշտ է կատարել տարաբնույթ աշխատանքներ տեքստի շուրջ: Կարելի է հանձնարարել տանը նկարել, փնտրել և դասարան բերել նմանատիպ նոր ստեղծագործություններ: Ուսուցիչը մեկնաբանում է ստեղծագործության վերնագիրը, ժանրը, թեման, իսկ գրքի շուրջ ամբողջ աշխատանքն անցկացվում է երեխաների սկզբնական ընկալումից հետո:

Գրական նյութերի ուսուցման ժամանակ թվային միջոցների գործածումը նոր մեթոդների կիրառում է ենթադրում: Երեխան լսում, կարդում, ապա դիտում է իր կարդացածը: Արդյունավետ և հետաքրքիր է անցնում գրական ունկնդրման դասաժամը, երբ աշակերտը լսում է, դիտում հեքիաթները, ապա պատմում-ձայնագրվում է թվային ձայնագրիչով և նորից լսում, հետո նկարում վրձնով, ինչպես նաև համակարգիչով, բեմադրում-տեսագրում է՝ դառնալով հեքիաթի կերպար և հերոս:

Համաշխարհային մանկական գրականությունից անհրաժեշտ է ընտրել այնպիսի նմուշներ, որոնց ընթերցումը խթանում է երեխայի ստեղծագործական միտքը, նպաստում երևակայության զարգացմանը:

Ընթերցանության փուլ.

1. Խոսքային վարժությունների նյութն ընտրվում է այնպես, որ հնարավորություն ստեղծվի ակտիվացնելու երեխաների կենսափորձը: Միևնույն ժամանակ ներկայացված պատկերները պետք է փոխկապակցված լինեն տեքստի բովանդակության հետ: Դրանք նախապես գրվում են վահանակների վրա, իսկ մյուս կողմում նկարներն են: Ակնկալվող

պատասխաններ լսելուց հետո հանձնարարվում է բնութագրել կենդանիներին իրենց պատկերացմամբ.

Աքաղաղ-ազնիվ, միամիտ, լսող

Շուն-հավատարիմ, ուժեղ, բարի

Աղվես-խորմանակ, խարդախ, գող

2. Որպես դադար՝ փորձում ենք ինչ-որ շարժումով նմանակել վերը նշված հերոսներին:

3. Հանձնարարվում է բացել Հովհ.Թումանյանի հեքիաթների գիրքը, ծանոթանալ հեղինակին և գուշակել, թե որ հեքիաթն ենք կարդալու:

Ընթերցանությունը սկսում ենք անհատական մոտեցում ցուցաբերելով: Թույլ մտավոր կարողություններ ունեցող աշակերտներին հանձնարարվում է կարդալ վերնագիրը և խորհել, թե ինչի մասին կարող է լինել հեքիաթը: Միջին ունակություններ ունեցող աշակերտները ընթերցում են մի հատված: Ուժեղներին հանձնարարվում է ընթերցել ամբողջը և մտածել գրատախտակին գրված հարցի շուրջ: Կարդալուց հետո բացատրվում է անհասկանալի բառերն ու բառակապակցությունները: Կատարում են ստեղծագործական աշխատանք՝ հեքիաթի նկարագարդման, բովանդակության, կերպարների շուրջ: Այն ներառում է հետևյալ քայլերը.

- նկարը համեմատել հեքիաթի բովանդակության հետ
- հեքիաթի n ր դրվագն է ներկայացված նկարում
- նկարագրել հերոսներին. ինչպե՞ս են խոսում կամ ի՞նչ են խոսում:

Հանձնարարվում է խմբային աշխատանք: Աշակերտները բաժանվում են երեք խմբի:

Առաջին խումբը մտածում է նոր վերնագիր, երկրորդը փոխակերպում է հերոսներին, երրորդ խումբը մտածում է հեքիաթի այլ ավարտ: Լսվում և քննարկվում են բոլոր խմբերի պատասխանները: Խրախուսվում են բոլորը:

Կարևոր է աշակերտների հետ քննարկել տեքստի շուրջ կատարվող աշխատանքները: Երեխան պետք է կարդա հասկանալով, ընկալի տեքստի հիմնական միտքը: Ընկալելուց բացի՝ կարևոր է, որ երեխան կարողանա վերարտադրել, այսինքն՝ պատմել տեքստի հիմնական բովանդակությունը՝ փոփոխելով առանձին բառեր կամ նախադասություններ: Խնդիրն այլ է, եթե ուսուցչի կողմից հանձնարարվում է մտածել նոր ավարտ կամ փոխել հերոսներին:

ԽԱՂԸ ԸՆԹԵՐՑԱՆՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍ

Կրտսեր դպրոցական տարիքում երեխաները դեռևս խաղի մեծ պահանջմունք ունեն: Խաղը երեխաների մտավոր ակտիվության դաստիարակման արժեքավոր միջոց է: Այն երեխաների մեջ կենդանի հետաքրքրություն է առաջացնում, զարգացնում է ճանաչողությունը՝ օգնելով յուրացնել ցանկացած նյութ:

Ուսումնական գործընթացում խաղային տեխնոլոգիաների տեղն ու դերը, խաղի բաղադրատարրերի համակցումը և ուսուցումը մեծ մասամբ պայամանավորված է այն հանգամանքով, թե ուսուցիչն ինչպես է հասկանում մանկավարժական խաղերի գործառույթները:

Այսպիսով, ինքնուրույն ընթերցանության դասն էլ ավելի հետաքրքիր դարձնելու համար անհրաժեշտ է գտնել ուսուցման այնպիսի հնարներ, որոնք ոչ միայն ցանկալի ու հետաքրքիր լինեն երեխաների համար, այլև ունենան ուսուցողական, ճանաչողական նշանակություն և միաժամանակ խթանեն աշակերտների ստեղծագործական միտքը:

Այդպիսի հնար է խաղը, որը հոգեհարազատ և սիրված է երեխաների կողմից: Ընդհանրապես կրտսեր դպրոցականի համար խաղը ճանաչվում է որպես գործունեության հիմնական ձև: Գործունեության այս ձևը հատկապես կարևորվում է տվյալ տարիքային խմբի համար:

Կրտսեր դպրոցական տարիքի երեխայի համար առաջատար գործունեություն արդեն սկսում է դառնալ ուսումը: Բայց այդ դպրոցականը, որը դեռ երեկ տարված էր իր զվարթ խաղերով, չի կարող լիովին զերծ մնալ դրանից: Այդ իսկ պատճառով, երբ ուսուցումը համեմվում է խաղերով, դրանք երեխաների համար դառնում են ավելի հետաքրքիր, սրտամոտ ու ցանկալի:

Երբ խաղը մուտք է գործում կենդանի մանկավարժական գործընթացի մեջ, դասարանում ստեղծվում է մի նոր, յուրահատուկ միջավայր: Եթե ուսուցիչ-աշակերտ և, ինչու չէ, աշակերտ-աշակերտ հարաբերություններում մինչև այդ գոյություն ունեին ինչ-ինչ պատնեշներ, ապա դրանք աննկատելիորեն անհետանում են: Այդ մթնոլորտը հնարավորություն է տալիս, որ աշակերտներն անկաշկանդ արտահայտեն իրենց մտքերը: Խաղն ունի մի այնպիսի հիանալի հատկություն, որ երեխային կարող է իր համար էլ աննկատելիորեն ընդգրկվել

Ակտիվ ուսուցման և նույնիսկ այս կամ այն «պրոբլեմի» լուծման ընթացքի մեջ: Խաղի ժամանակ երեխան ավելի է կենտրոնանում՝ տարվելով հետաքրքրաշարժությամբ, և ավելի հեշտությամբ էլ մտապահում է առաջին անգամ տեսածն ու լսածը:

Այսպիսով, խաղի միջոցով ոչ միայն ուսուցանվում և ամրապնդվում է դասանյութը, այլև էլ ավելի հետաքրքիր ու համեմված են դառնում ինքնուրույն ընթերցանության դասաժամերը:

Դպրոցում, կենդանի մանկավարժական գործընթացում, խաղերը չեն կարող ինքնանպատակ լինել: Հարկ է շեշտել, որ խաղը պետք է հանդես գա ոչ թե որպես առանձին հնար, այլ հանգույց լինի ուսուցմանը և ծառայի ուսումնական նպատակին: Հարկավոր է երեխաների մեջ արթնացնել հետաքրքրություն և այդ կերպ նպաստել մանկավարժական խնդիրների լուծմանը:

Ուսուցման գործընթացում կիրառվող խաղերին ներկայացվում են որոշակի մանկավարժական պահանջներ: Դրանցից ելնելով՝ անհրաժեշտ է խաղն այնպես ընտրել, որ համապատասխանի ուսումնասիրվող թեմային, աշակերտների

տրամադրություններին ու տարիքային առանձնահատկություններին, ինչպես նաև օգնի՝ ճիշտ ըմբռնելու անցածն ու անցնելիքը:

Ինչպես ցանկացած մանկավարժական հնար, ուսումնական տեխնոլոգիա, այնպես էլ հետաքրքրաշարժության տարրերով հարուստ խաղը կարող է նույնիսկ ձանձրացնել երեխաներին, եթե չփոփոխվի ու անընդհատ կրկնվի նույնությամբ: Այդ իսկ պատճառով խաղը պետք է կիրառվի ստեղծագործաբար: Ցանկացած խաղ ցանկալի է տեսնել ոչ թե անխախտ կադապարի, այլ աստիճանական զարգացման մեջ, որպեսզի երեխայի մեջ չկորչի հետաքրքրությունը թե դրա և թե ուսուցման նկատմամբ:

Կրտսեր դպրոցականների միջավայրում խաղն առավել արդյունավետ է լինում, եթե մինչև կիրառումը քննարկվում է աշակերտների հետ: Երբ հաշվի են առնվում երեխաների առաջարկությունները, խաղը դառնում է ավելի հետաքրքիր: Աշակերտները մեծ հաճույքով են մասնակցում և հեշտությամբ ու առանց պարտադրանքի ներգրավվում են ուսումնական գործունեության մեջ:

Առհասարակ խաղն ուսուցման գործընթացում օգնում է բազում նպատակների իրականացմանը: Լուծվում են ինչպես կրթական, այնպես էլ դաստիարակչական բազմապիսի խնդիրներ, ինչպիսիք են կարգապահություն, հաղորդակցում, իրար լսելու կարողություն, համագործակցություն և այլն:

Ներկայացնում ենք խաղերի օրինակներ, որոնք ուղղված են ինքնուրույն ընթերցանության դասաժամերն էլ ավելի արդյունավետ անցկացնելու ու ցանկալի դարձնելու համար:

Խաղը նախատեսված է 30 հոգանոց III դասարանի համար: 10-ական կազմում են խմբեր (յուրաքանչյուր շարքում 10 աշակերտ):

Խմբային աշխատանքի համար անհրաժեշտ են նախապես տեխնոլոգիայի ժամին կտրտած կարմիր, կանաչ, դեղին տերևներ և պաստառ՝ որի վրա պատկերված է հսկա

ծառի բուն՝ ճյուղերով: Կարելի է ծառի վրա նկարել աչքեր, քիթ ու բերան: Բարի ժպիտը էլ ավելի կներշնչի երեխաներին, կոզևորի:

III դասարանի ինքնուրույն ընթերցանության դասագրքից ընթերցված նյութը բարձրաձայն կարթալ:

Խմբերին կբաժանվի դեղին, կարմիր և կանաչ տերևները: Երեխաները նախապես տերևների ետևում կգրեն իրենց անունները: Ուսուցիչը կբացատրի առաջադրանքի էությունը: Խմբերից յուրաքանչյուրին կտրվի մի խոսքի մաս, ըստ խմբերի՝ դեղին-գոյական, կարմիր-ածական, կանաչ-բայ: Աշակերտները լուռ բնագրից կընտրեն խոսքի մասն ու կգրեն տերևի վրա: Ով շուտ վերջացնի, կմոտենա և կփակցնի ծառի ճյուղին իր տերևը: Արդյունքում խմբերից յուրաքանչյուրը կստուգի մյուսի առաջադրանքի ճշտությունը (կարմիրը դեղինի, դեղինը կանաչի, կանաչը կարմիրի): Քանի որ նախապես տերևների ետևում գրվել են աշակերտների անունները, կիմանան, թե ով չէ լավ յուրացրել խոսքի մասերը: Կհաղթի այն խումբը, ով անսխալ կկատարի առաջադրանքը, իսկ սխալ գրված խոսքի մասը «ծառից կպոկվի և արմատների մոտ կփակցվի» մինչև մյուս խաղը:

Այսպիսով օրինակ «Ամենափրկիչը» դասից կընտրենք խոսքի մասեր:

ԴԵՂԻՆ-ԳՈՅԱԿԱՆ	ԿԱՐՄԻՐ-ԱԾԱԿԱՆ	ԿԱՆԱՉ-ԲԱԿ
Աշխարհակալ	Ճերմակ	Բուժել
Լենկթեմուր	Հիվանդ	Պառկել
Բժիշկ	Ծեր	Խոստանալ
Խուց	Գեղանի	Թողնել
Համբավ	Մութ	Ցանկանալ
Շրթունքներ	Ալևոր	Ուղարկել
Ծերունի	Սև	Կատարել
Գրքեր	Համեստ	Պարփակել

Թիթեռներ	Նենգ	Թռչել
Վանք	Փոքրիկ	Փրկել

Այս ամենի արդյունքում ստացվեց մի ծառ, որը խորհրդանշում է դասարանը և տերևները՝ աշակերտները:

Խաղի շնորհիվ լուծվում են թե՛ ուսումնական, թե՛ կազմակերպչական և թե՛ դաստիարակչական խնդիրներ:

Այսօր թե՛ կրտսեր, թե՛ միջին և թե՛ ավագ դպրոցականները մեծ մասամբ դիտում են օտարերկյա արտադրության ֆիլմեր, մուլտֆիլմեր, խաղեր, զբաղվում համակարգչային տարատեսակ խաղերով: Նույնիսկ բակային խաղերն են փոխվել:

Ժողովրդական հեքիաթները, առակները, ասացվածքները, առածները միշտ էլ հոգեհարազատ են եղել բոլոր տարիքային խմբերին:

Ինքնուրույն ընթերցանության դասաժամերին՝ II, III, IV դասարաններում, հեքիաթների կամ այլ գլխագրերի թեմատիկ խմբի ամփոփումն ու ամրապնդումը կարելի է զուգակցել երեխաներին հոգեհարազատ խաղով:

«Տորտ Բոյարի բանալիները» մի հետաքրքիր ու իմաստալից խաղ է: Այն կազմվել է հեռուստատեսային համանուն խաղի հիմքով: Խաղը կազմված է ընտրանքային փուլից: Յուրաքանչյուր փուլ ունի երեք խաղացող:

Խումբը կազմված կլինի 10 հոգուց (1 շարք): 30 հոգանոց դասարանում կլինի 3 խումբ: Յուրաքանչյուր խաղին կմասնակցի 10 հոգուց 3-ը: Հաջորդ փուլին՝ մյուս 3-ը: Խմբի ղեկավարը, ով ընտրվում է նախապես, ուժեղագույնն է, մասնակցում է սուպերխաղին: Գրատախտակին փակցվում է պաստառ՝ 4 շարքից կազմված գրպանիկներով: Յուրաքանչյուր գրպանիկում 3 հարց է տեղադրված, որը ընտրովի տարբերակով քաշում է աշակերտներից 3-ը: Գրպանիկներին ամրացված են

փայլաթիթեղից պատրաստված բանալիներ: Ճիշտ պատասխանելու դեպքում բանալին մնում է խմբին: Միայն պատասխանելու դեպքում բանալին մնում է գրպանիկում:

Առաջին փուլն ավարտելուց հետո յուրաքանչյուր խումբ կամ շարք հաշվում է, թե 3 հարցից քանիսին է պատասխանել և քանի բանալի ունի:

Նույնությամբ անց են կացվում հաջորդ 2 փուլերը, ապա՝ հաշվում բանալիները: Սուպերխաղն անց է կացվում միայն խմբերի ղեկավարների հետ:

Հաղթում է այն խումբը, ով շատ բանալիներ է կարողանում ձեռք բերել: Հաջորդ խաղերին իրավունք է տրվում, որ հենց հաղթող խումբը կազմի թեմատիկ ամփոփման հարցերը:

Դպրոցի պայմաններում հեշտությամբ կարելի է պատրաստել խաղի համար անհրաժեշտ պարագաներ: Ստվարաթղթից կտրել բանալիներ և երկու կողմից սոսնձել փայլաթիթեղ: Գրպանիկները պատրաստելու ամենահարմար եղանակը օրիգամի բաժակն է: Գրպանիկներում տեղադրվող հարցերը կազմել գլխագրում տեղ գտած թեմատիկ նյութերից: Նախապես կարելի է գրատախտակին գրել գլխագիրը: Օրինակ՝ «Մարդու գործերն ու արարքները» (III դասարանի ինքնուրույն ընթերցանություն): Փոքրիկ թղթերի վրա գրել տվյալ բաժնի թեմատիկ նյութերից հարցեր:Իսկ պատասխանի համար գծել դատարկ վանդակներ:

Օրինակ՝

1.«Մեռած խիղճը» ժողովրդական հեքիաթում ի՞նչ էր կախված հրապարակի սյունից, որը հայտնում էր որևէ մեկի մահվան բոթը:

Ձ	Ա	Ն	Գ
---	---	---	---

2.Վիկտոր Բալայանի «Անօրինակ սխրանք» բնագրում ի՞նչ էր այն խիզախի անունը,ով կարողացավ երևանյան լճում փրկել քսան մարդու կյանք:

Շ	Ա	Վ	Ա	Բ	Շ
---	---	---	---	---	---

3.«Ամենափրկիչը» նյութում ինչպիսի՞ հատկանիշով էր բնութագրվում Լենկթեմուրը:

Բ	Ռ	Ն	Ա	Կ	Ա	Լ
---	---	---	---	---	---	---

4.« Ամենափրկիչը » բնագրում ծերունի Առաքելը ինչերի՞ էր վերածում մարդկանց:

Թ	Ի	Թ	Ե	Ռ	Ն	Ե	Բ
---	---	---	---	---	---	---	---

5.«Ազահության գոհը» հեքիաթում ավագ որդին ինչո՞վ է կտրում օձի պոչը:

Դ	Ա	Շ	ՌԻ	Յ	Ն
---	---	---	----	---	---

6.« Իսկ դու կարողանո՞ւմ ես ընկերություն անել» դասանյութում ու՞մ հետ էր ցանկանում ընկերություն անել փոքրիկ տղան:

Բ	Զ	Ե	Զ
---	---	---	---

7.«Կախարդական ծառը» հեքիաթից իմացանք,որ Լուսնի վրա շատ ցուրտ է և ...

Ա	Մ	Ա	Յ	Ի
---	---	---	---	---

8.«Ամենափրկիչը» նյութում ի՞նչ ստացավ թաթար գորապետը ծերուկ Առաքելից:

Ս	Պ	Ե	Ղ	Ա	Ն	Ի
---	---	---	---	---	---	---

Տարական դասարաններում ճիշտ ընտրված և իրականացված խաղի շնորհիվ կարելի է հասնել բարձր արդյունքների:Նշված բոլոր խաղերը,ինչպես նաև խաղն առհասարակ

ակ,անհրաժեշտ է դիտել զարգացման մեջ՝ փոփոխելով ու հարմարեցնելով թե՛ ուսումնական առարկային, թե տվյալ մանկավարժական գործընթացի նպատակներին և թե երեխաների տարիքային զարգացման աստիճանին, հետաքրքրություններին ու տրամադրություններին:

ԸՆԹԵՐՑԱՆՈՒԹՅԱՆ ՆՊԱՍՏՈՂ ՄԻՋԱՎԱՅՐԸ

Անչափ կարևոր է ընթերցանությանը նպաստող միջավայրը: Մի բան պարզ է, որ այսօր երեխաները քիչ են կարդում: Դա էլ իր բացատրությունն ունի: Տեխնիկապես հազեցած մեր դարում հեռուստացույցը, համակարգիչը և այլ ժամանակակից սարքեր փոխարինում են գրեթե ամեն ինչին: Այնուամենայնիվ, անկախ ժամանակից և պայմաններից, գրագետ և խելացի անհատի ձևավորման գործում գրքերը մնում են առաջին տեղում:

Գրականությունն ունի ճանաչողական, հոգևոր-բարոյական մեծ արժեք, որը բնութագրում է նաև հոգևոր զարգացման չափանիշները: Այսինքն՝ գրականությունը հոգեկրթիչ դեր է կատարում մարդու կյանքում, նրա համար ինքնակատարելագործվելու, դժվարությունները հաղթահարելու համար ուղիներ բացում: Ճշմարտության, բարու, խղճի, գեղեցիկի, արդարության, ազատատենչության գաղափարներն արտացոլված են գրական տարբեր ժանրերի ստեղծագործություններում: Բնությունը զարգացնում է սովորողների երևակայությունը, դիտողունակությունը: Սակայն դա ինքնաբերաբար չի կատարվում:

Բնության գեղեցկությունը, նշանակությունը ընկալելու, հասկանալու համար անհրաժեշտ է նախապատրաստական որոշակի աշխատանք կատարել: Երեխային պետք է դաստիարակել այնպես, որ նա ընկալի բնության հմայքը, գեղեցկությունը, լինի գեղագիտական արժեքների կրողը: Երեխաների մտքի և զգացմունքների վրա ներգործությունն ուժեղացնելու իմաստով էական նշանակություն ունեն ընթերցանությունից հետո անցկացվող զրույցները: Դրանք աշակերտներին հնարավորություն են տալիս կրկին անդրադառնալ գրքի բովանդակությանը:

Միաժամանակ նպաստում են երեխայի խոսքի ակտիվացմանը և բառապաշարի հարստացմանը:

ԵԶՐԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

Յուրաքանչյուր ուսուցչի անհանգստացնում է ճիշտ, գիտակցորեն, սահուն, արտահայտիչ ընթերցողական կարողությունների ձևավորումը, քանի որ ընթերցանությունը մեծ դեր է խաղում աշակերտի, անձի զարգացման և կրթության հարցում: Շատ ուսուցիչներ և ծնողներ անհանգստանում են, որ երեխան չի սիրում կարդալ: Մեր ժամանակներում գիտատեխնիկական առաջընթացը, հեռուստատեսությունը, համակարգիչը, համացանցը և տարաբնույթ համակարգչային խաղերը ճնշում են երեխայի հետաքրքրությունը ընթերցանության նկատմամբ:

Ինքնուրույն ընթերցանությունը կոչված է բավարարելու տեղեկատվության բազմազան աղբյուրներից օգտվող, շատ բան իմանալ ցանկացող այսօրվա աշակերտի հոգեկան պահանջները: Գիրքը դաստիարակում է դպրոցականի հոգևոր աշխարհը, ձևավորում բարոյական արժեքներ: Հենց դրա միջոցով է իրականանում մի սերնդի հոգևոր արժեքների փոխանցումը հաջորդ սերունդներին:

Հայաստանի այսօրվա դպրոցի կրթակարգը սահմանում է սովորողների ուսումնառության հմտությունների և կարողությունների արագ զարգացումը՝ ի տարբերություն փաստացի գիտելիքների զուտ կուտակման, որը նախորդ ծրագրերի հիմնական պահանջներից էր: Մասնավորապես, ուսումնական ծրագիրը պահանջում է, որ սովորողները պարտադիր զարգացնեն բարձր մակարդակի մտածողության հմտություններ, խնդիրներ բացահայտելու և լուծելու կարողություն, հետազոտական կարողություններ:

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

-Հանդուրժողականության ուսուցում 2008

-Ընթերցողական կարողությունների ձևավորումը տարրական դասարաններում 2014

- Հանրակրթությանչափորոշիչներ
- Ուսուցման արդյունավետ հնարներ 2020
- Կրթադաստիարակչական համալիր ծրագրի ստեղծման և ինտեգրման մոտեցումներ 2002
- Համագործակցային ուսուցում ձեռնարկ 2006
- Դասավանդման ժամանակակից մոտեցումներ և մեթոդներ 2019
- Մասնագիտական զարգացման ձեռնարկ ուսուցիչների համար ՄԶԳ 2004
- Հայոց լեզու և գրականություն: «Գիտամեթոդական հանդես» 5, 2017 (118)
- Ջ. Գյուլամիրյան, Հայոց լեզվի տարրական ուսուցման մեթոդիկա: Երևան, 2006թ.
- Լ.,Հախավերդյան, Զրույցներ լեզվի մասին: Երևան, 1982թ.
- <http://www.grakantert.am/archives/5088> 6.
- https://gradaranblog.files.wordpress.com/2013/09/handbook_hy.pdf
- Գյուլամիրյան Ջ., Հայոց լեզվի տարրական ուսուցման մեթոդիկա, Երևան, 2006:
- Գյուլամիրյան Ջ., Կարդալու կարողությունների և խոսքի զարգացումը տարրական դասարաններում, Երևան, 1998:
- Գյուլամիրյան Ջ., «Մայրենի լեզու» դասագրքի մեթոդական ուղեցույց, Երևան, 2004:
- Թորոսյան Կ., Չիրուխյան Կ., Ընթերցանության դասաժամերի դերը ինքնուրույն գործունեության կազմակերպմանն մտածողության զարգացման գործում // «Նախաշավիղ», Երևան, 2010, N6:
- Խաչատրյան Ս., Արտահայտիչ ընթերցանության և բանավոր խոսքի ուսուցումը տարրական դասարաններում, «Նախաշավիղ» հանդես, Երևան,1.2013:
- Կանեցյան Գ., Կապակցված խոսքի զարգացումը առաջին դասարանում, Երևան, 1990:
- Մանկավարժություն, Երևան, 2007:
- Տեր-Գրիգորյան Ս., Հայոց լեզվի մեթոդիկա, Երևան, 1980:
- Նախաշավիղ ամսագիր
- Ինքնուրույն ընթերցանության նյութերի ժողովածու 4-րդ դասարան
- Նախաշավիղ ամսագիր , N° 6.2015թ.
- Նախաշավիղ ամսագիր , N° 5 . 2015թ.
- Նախաշավիղ ամսագիր N° 1.2013թ.

- Ինքնուրույն ընթերցանության նյութերի ժողովածու 4-րդ դասարան
- «50 Հարց ու պատասխան » տարրական դասարանների ուսուցիչների համար